

ВІЙСЬКОВІ СПРАВИ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ

Вашингтон, 2 серпня. — Палата репрезентантів ухвалила 356 голосами проти 7 законопроект про повне об'єднання збройних сил. Цей бил перейшов уже в сенат і тепер піде до підпису президента. Бил має на меті об'єднати всі три ділянки оборони, а саме армії, морської та повітряної сил.

Водночас це починається до об'єднання видатків на оборону в сумі одного біліона доларів. У виконанні програми об'єднання секретар оборони, Луїс Джансон, наказав перенести під команду морської 320 кораблів, які були під командою армії. Це зарядження подібне до наказу давнішого секретаря оборони, Джеймса Форестала, щоб перенести літаки з-під команди армії під команду повітряних сил. Воєнна флотія об'єднає тепер свої транспортні сили з транспортними морськими силами армії в спільній Військовій Морській Транспортній Службі. На її чолі буде стояти адмірал, який буде діставати накази від голови морських операцій.

Палата репрезентантів підняла пенсії для ветеранів.

Палата репрезентантів ухвалила одностайно, без ніякої опозиції, підняти пенсії й підняти для пошкоджених ветеранів і передала цей бил до дальшої акції в сенаті. Коли бил стане законом, тоді в першому році видатки на ветеранів зростуть на \$112,000,000. З нового закону зкористали б 2,024,000 ветеранів обох світових воєн і іспанської війни. Найбільше зкористали б ветерани першої війни, бо їх допомога на випадок неспосібності для праці, дійшла б до повної висоти, замість теперішньої виплати 75 відсотків. Подібні постанови виявляють збільшення посмертних виплат для оставших родин на 50 відсотків.

Ухвала в палаті перейшла несподівано, бо її не підготувала теперішня адміністрація президента Трумана. Незалежно від цієї справи сенат ухвалив бил про виплату відсотків від забезпечення для ветеранів другої війни. Відсотки будуть додані до дивіденди від забезпечення.

ПАРТИЙНІ ПРОВІДНИКИ ЗА СЕНАТСЬКИЙ БІЛ ПРО ДІПЛОМАТІВ

Вашингтон. — Сенатські республіканські й демократичні провідники порозумілися в справі поставлення на денний порядок законопроект про допущення збільшеного числа іммігрантів зі скляного щита. Головним противником припущення цього закону є голова правничої комісії, сен. Пат МакКарран. Партиї провідники загрозили, що як він буде далі опиратися новому закону, тоді вони візьмуть законопроект з його комісії і призначать її якийсь інший. Надійшло до наступного тижня приїде до змирення сил прихильників і противників билу. Бил перейшов уже в палату репрезентантів 2 червня, але треба тільки ухвали сенату, щоб докінчити справу.

ВІДНОВА БІЛОГО ДОМУ, А НЕ НОВИЙ ДІМ

Вашингтон. — Після майже цілорічного спору, чи відновити теперішній Білий Дім, чи будувати новий, спеціальна комісія, складена з конгресме-

НЕМАЄ ЖЕ „СТЕПОВИХ ГЕРЦІВ" В ПРОЦЕСІ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Нью Йорк. — Під час вівторкової розправи проти комуністичних провідників у федеральному суді зайшла зміна в поведінці судді Геролда Медіни, який попереднього тижня заповів об'єднати, що дні їхніх „степових герців" уже минули. Суддя дозволив об'єднати свідкам питання тільки до таких справ, які мають опрокити твердження урядових свідків, що підсудні навчали в комуністичних школах, як насильно скинути американський уряд. Досі оборона намагалася витягнути від свідків зізнання, що то урядові й суспільні чинники вживали насильства проти робітників і нигрів. У вівторок переслухано свідка Джозефа Чаку з Клівленду, який пояснював лекції в підпольних комуністичних школах. Він виявляв засади комунізму, коли вони можуть піти насильством, а коли мирним шляхом для заведення соціалізму в Америці. Він теж заперечив, наче б голова Комуністичної партії Вільям З. Фостер колинебудь заохочував до насильства. Юджин Денніс, секретар партії, який знаходиться на лаві обвинувачених і є самим собі адвокатом, ще раз відгріб байку про людину, що кричить „ловіть злодія", коли втікає після грабіж. Суддя сказав, що ця байка має має притосування для обох сторін.

ЗАЛИШИЛИ СТРАНК ЗА ІМІГРАНТА

Омага, у стеїт Небраска. — Триста робітників, які вийшли на страйк з протестом проти прийняття до праці в Омага Стіл Воркс іммігранта Євгена Стефана з Югославії, коли американські робітники не мають роботи, повернули до праці у фабриці. Провідник юнії заявив, що не приймає Стефана до юнії, тому, що він не є громадянином Америки, а Стефан заявив, що він не піде до праці проти волі юнії.

КОНВЕНЦІЯ А. Ф. П. ВИКИДАЄ ДЕЛЕГАТІВ КОМУНІСТІВ

Сиракус, Н. Й. — Стейтова конвенція Американської Федерації Праці усунула з наради чотирьох делегатів під замітом, що вони належать до лівих, комуністичних елементів. Комісія перевірила закиди проти п'яти інших делегатів, запідозрених у комунізмі і одобрила їх повноваження. Ці міри піднято на підставі зміни статута А. Ф. П. з минулого року, де сказано, що члени Комуністичної партії не можуть бути делегатами ні урядовцями Федерації.

нів і знавців вирішила, щоб залишити на зверх теперішній Дім, а поробити основну перебудову всередині. Хоч кошти нового Білого Дому були б менші ніж перебудова старого, то сентимент до затримання історичної пам'ятки переїг в користь перебудови. Конгрес ухвалив \$5,400,000 на цю ціль.

Умер Микола Мурашко

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
ЗАСТУПНИК ПРЕДСІДНИКА ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО
ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

БУВШИЙ ГОЛОВА УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

В середу, дня 3-го серпня 1949, о годині 12:30 вночі, умер наглою смертю на удах серця в домі свого зятя і дочки, д-ра Посипа і Марії Стеткевич в Нью Бронсвік, Нью Джерсі. Головний Предсідник Українського Народного Союзу, заступник предсідника Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, бувший голова Українського Конгресового Комітету Північної Америки, Адміністратор щоденника „Свобода", видатний американсько-український громадянин і діяч бл. п. МИКОЛА МУРАШКО.

Покійний народився дня 15-го грудня 1891-го року в селі Святе, повіт Ярослав, в Західній Україні. До Злучених Держав приїхав молодим хлопцем в 1907 році та початково оселився в місті Рачестер, Н. Й. До Українського Народного Союзу вступив в 1914 році. В тому ж році одружився з Розалією Кісіль і разом виховали трох дітей: синів Теодора і Миколи та дочку Марію, замужню за проф. Посипа Д. Стеткевича. Беручи активну участь в українському громадському житті, зокрема в житті УНСоюзу, Покійний був вибраний Головним Предсідником цієї організації на конвенції в Ньюарку, Н. Дж., в 1929 році. До чергової конвенції в 1933 році він виконував свої обов'язки, доїжджаючи до канцелярії Головного Уряду з Рачестер, а перевибраний знову головою та на підставі рішення конвенції перенісся остаточно до Джерсі Сіті, де й жив весь час. На чергових конвенціях УНСоюзу в 1937, 1941 і 1946 роках Покійний був знову перевибраний головним предсідником УНСоюзу, обов'язки якого виконував до дня своєї смерті. Він був членом найбільшого 361-го відділу УНСоюзу, Т-ва „Дністер" в Нью Йорку. В 1940 році Покійний був вибраний першим головою Українського Конгресового Комітету Північної Америки та був предсідником Першого Конгресу Американських Українців, що відбувся в тому ж році у Вашингтоні. На перших Загальних Зборах Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбулися в Нью Йорку в 1947 році, бл. п. Микола Мурашко був вибраний заступником предсідника і на цей сам пост був вибраний вдруге Загальними Зборами цього Комітету в травні цього року. Крім Союзової праці та адміністрації „Свободи", покійний брав активну участь та живо інтересувався всіми іншими ділянками нашого громадського життя, зокрема віддавав багато часу і труду веденій ЗУАДКомітетом допомогої акції для нової української еміграції. Ненадійна смерть Покійного, що до останньої хвилини був повний сили та енергії, віддаючи їх всецільно для добра нашої організації, нашої громади і нашого народу, це чергова велика українська втрата.

ВІЧНА ПОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДАЛЬШЕ СКРІПЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ В ЕВРОПІ

Графенвер, Німеччина, 3 серпня. — З нагоди своєї інформативної поїздки по Європі, речник штабу американських збройних сил вчора заявив, що американські гарнізони в Європі будуть вдержані і в майбутньому і будуть скріплені головню тим, що всі дотеперішні звичайні боеві літаки будуть заступлені найновішими моделями ракетових літаків. Ген. Омар Н. Вредлі, шеф штабу Армії, що говорив теж в імені шефа штабу авіації, ген. Гойта Ванденберга, та шефа штабу флотії, адмірала Луїса Денфілда, які разом з ним подорожують та відбувають спільні наради з високими військовими представниками європейських партнерів Атлантичного пакту, висловив при цьому думку, що створений спільний західно-європейський оборонний комітет з представників Брюссельського договору і під проводом фільд маршала Монтгомері, продовжуватиме свою працю в рамках загального оборонного Комітету, що його передбачує Атлантичний пакт. З нагоди побуту шефів американських збройних сил в Німеччині, тут відбулася вчора найбільша від часу закінчення війни військова парада, в якій взяли участь всі роди зброї. Перед своїми командантами дефілювали 17,000 американських воїнів, 100 танків та сотні тисяч військових самоходів, тоді як в повітря гуділи мотори поверх сотні літаків. Графенвер, де відбувалася ця парада, лежить в безпосередньому віддаленні від чеськословацького кордону. Ген. Вредлі, відповідаючи на запит коли по його думці Атлантичний пакт почне діяти, відповів, що „чим скорше, тим ліпше".

ШЕФИ АМЕРИКАНСЬКОГО ШТАБУ В ЛОНДОНІ

Лондон, 3 серпня. — Шефи штабів американських збройних сил: ген. Омар Н. Вредлі, адмірал Луїс Денфілд і ген. Гойт Ванденберг, прибули вчора до Лондону, де відбудуть інформативні наради з британськими військовими керівниками. В Лондоні вони задержаться два дні, а в нарадах візьмуть участь теж військові представники скандинавських партнерів Атлантичного пакту. З Лондону вони поїдуть до Фонтанбльо у Франції, де міститься головна квартира спільного оборонного Комітету країн Брюссельського договору.

ГЕОРІЕНТАЦІЯ БРИТАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Лондон, 3 серпня. — Вчора прибув до Лондону про-британський прем'єр Іраку, ген. Нурі ас Саїд, і тут він матиме наради з британським секретарем закордонних справ, Ернестом Бевіном, та іншими представниками. Рівночасно з приїздом прем'єра Іраку, з Лондону відїхав емір Киринаті, Саїд Ідріс ель Сенусі, що теж відїхав наради з Бевіном. У зв'язку з цими відвідинами і нарадами, в дипломатичних колах заповідають далекоїдучу реорієнтацію в британській близько-східній політиці, яка не залишиться теж без впливу на загальне міжнародне положення.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ РІВНОГО ГОЛОСУ В СПІЛЬНОМУ СТРАТЕГІЧНОМУ КОМІТЕТІ

Париж, 3 серпня. — Французький уряд принципово домагається для своїх представників рівного голосу в спільному стратегічному Комітеті, що має бути встановлений в рамках Атлантичного пакту. Під цим оглядом французький уряд діє під сильним напором публічної опії, реалізуючи з Англією в справі рішального голосу в європейській стратегії. Тепер в європейських військових колах ведеться „академічна дискусія" на тему, чи західно-європейський континент потрапив би сам себе оборонити на випадок нападу зі Сходу. Заявля ген. Вредлі, шефа штабу Американської Армії, що він вірить в можливість такої оборони при відповідній підготовці, викликала помітне відволік головно у французьких військових колах. В можливість такої оборони віряться тим більше після підписання Атлантичного пакту.

БЕЛГІЙСЬКІ ПРОВІДНИКИ ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ З КОРОЛЕМ НА ВИГНАННІ

Брюссель, 3 серпня. — На прохання короля Леопольда, що перебуває тепер на „добро-вольному вигнанні" в Швейцарії, вийшли до нього дві делегації з представників християнсько-соціалістичної та ліберальної партій. Вони обговорюватимуть справу повороту кола до влади, якщо на це остаточно згодився б парламент.

МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА ДІТЯМ

Лейк Сокес, 3 серпня. — Міжнародний Діточий Фонд при Об'єднаних Націях рішив вчора внаслідкувати разом 42,000,000 доларів на допомогу дітям. З того для дітей в Азії призначено \$15,000,000, європейські діти в першій половині наступного року одержать на молоко, товщі, медицину та інші продукти \$13,000,000, а по два мільйони доларів призначено на допомогу дітям скитальцям і для дітей в Південній Америці.

ТУНЕЛЬ ПІД МОНТБЛАНКОМ

Париж, 3 серпня. — Французький уряд погодився вчора на участь тої країни в будові тунелю під найвищою горою в Європі, Монт Бланком. Тунель матиме вісім миль довжини і лучитиме Францію з Італією.

ГРЕЦЬКІ УРЯДНИКИ ВІДЛОЖИЛИ ПРОГЛОШЕННЯ СТРАЙКУ

Атени, 3 серпня. — Грецькі державні урядники, послухавши заклик уряду, пошили відложити проголошення генерального страйку до 17-го серпня. Страйк мав початися сьогодні. Урядники домагаються 60% підвищення платні, стверджуючи, що кошти прожитку збільшилися в тій країні на 70%.

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays, by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	
One year	\$7.00
Six months	\$3.75
Three months	\$2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	\$10.00
Six months	\$5.25
Three months	\$2.75

В Джерсі Сіті і Закардонно:
На рік \$10.00
На шість місяців \$5.25
На три місяці \$2.75

кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МИРНІ ЦІЛІ У ВОЄННІЙ СИЛІ

Заяву президента Трумана, зложену у зв'язку з передачею Конгресові шостого піврічного звідомлення Комісії Атомової Енергії, мусів прийняти з великою полемікою та новою вірою в краще майбутнє кожний не тільки відповідальний державний муж, політик чи стратег, але й кожний звичайний громадянин як в цій країні, так і закордоном. Президент Труман, підкреслюючи головні напрями та нові досягнення в дотеперішньому розвитку і продукції атомової енергії, заявив, що власне в цьому, американці і кожний, хто покладається на силу Злучених Держав, мають повну причину до певності і довіри. Президент при цьому закликав, що ця країна має тепер добре зрівноважену політику в атомовій ділянці, яка робить нас сильнішими з військової точки зору, скріплюючи рівночасно наші мирні цілі.

В самому звіті Комісії повідомляється про продукцію „нової і ще більш ефектної атомової зброї“ та про інші „зміни і дальші досягнення в усіх фазах програми атомової енергії“. Зокрема стверджено: нову, кращу і більшу продукцію атомової зброї; кращу і більшу продукцію побічних матеріалів; основну безпеку постачання сировини для атомової енергії, отже урану, з Канади і Бельгійського Конга, як теж успішні заходи для використання красивих покладів уранової руди; вдосконалення фабрик і продукційних засобів атомової енергії, що на більше ніж половину зменшать кошти продукції; передовий зворот в лікування важких недуг при допомозі радіоактивних променів та інших побічних продуктів атомової енергії; необмежені можливості для дальшого розвитку цієї ділянки науки та її використання для добра людського роду в усіх галузях його життя.

В звіті Комісії подано — як це заявив през. Труман — тільки те, що „в рамках безпеки повинен знати кожний американець про блискучий прогрес, що його зроблено в цю сміливу підприємству“.

Ясно, що в теперішніх міжнародно-політичних обставинах не може бути й мови про повне використання на благо людства цієї атомової енергії, відкриття якої дало величезні можливості найвищої цивілізації, що вийшла на терези прогресу. Бо ця атомова сила, що відкриває для людей нові горизонти, може в обставинах стає їх загрозливою, якщо тільки вона потрапає в безвідповідальні руки. Совєтський Союз змобілізував — як це виходить з останніх судових процесів — всі свої шпигунські сили разом з резервами, щоб тільки видерти Америці цю атомову тасмачицію і він напевно не робить цього в мирних цілях. Бо Злучені Держави з власної ініціативи пропонували віддати цю тасмачицію під міжнародну контролю, домагаючись тільки самозрозумілого забезпечення, що вона буде використана тільки в мирних цілях та на добро людства. Совєти на це не погодилися, бо це означало б піднести перед світом свою залізну заслонку та показати не тільки всі страхи совєтського пекла, але й всі кузні нової зброї в підготовці до нової війни для запанування над світом.

В таких обставинах єдино правильною політикою відповідального перед історією уряду Злучених Держав може бути ще збільшення дотеперішньої програми продукції атомової енергії як у військових, так і мирних цілях. При цьому всією американською нарідою і його уряд не можуть ані на хвилину забувати, що все це є тільки превентивними, тимчасовими засобами. Теперішня військова перевага, що випливає з атомової зброї, буде використана тільки тоді, якщо її використався політично не тільки для збереження тимчасового, але для забезпечення постійного миру, що його можна досягнути тільки в одному світі вільних людей, зі справедливостю для всіх.

22 біліони на зброєння

Під теперішню пору американські начальники генерального штабу, а це: адмірал Льюїс Е. Денфілд, ген. Омар Н. Бредлі й ген. Гойт С. Ванденберг, переводять конференції з представниками західно-європейських країн для підготовки плану спільної оборони. Виходить, що світ опинився знову напередодні загрозливої війни й тепер уже Америка не жде аж війна вибухне, але наперед робить зусилля, щоб відстрашити від неї майбутнього нацизму.

У конгресі зголосив президент Труман проект постачання оборонних матеріалів для європейських держав на суму \$1,450,000,000. Це тільки в додатку до \$14,000,000,000, ухвалених на оборону Злучених Держав Америки. През. Труман домагається від конгресу встановлення матеріальних позичок для Європи на такий лад, як це було підчас другої світової війни. Цей спосіб названо тоді „Ленд-Лізу“. Тому, що небезпека може вибухнути кожної хвилини, Труман хоче дістати від конгресу повноваження для вирішення ним самим, якій державі, в якій кількості і на яких умовах мали б бути вислані засоби. Він хоче теж признати йому право вислати американську зброю і виряд по цій продукції до запризначених держав.

У конгресі і поза ним підносяться запити, чому це все робиться? Урядово дають такі основні висновки: Нація поза Злученими Державами, настрій прихильно до нас, не мають спроможності продукувати всі види зброї, потрібні для оборони. На випадок совєтського нападу на Західні Держави не будуть мати доволі оборонних засобів, щоб захистити себе перед Росією. Коли б так Західні Держави почали виробляти свою зброю у відповідній кількості й якості, тоді їм не стало б потреби для прокартування. Народи почали б усе більше нужду і тоді не було б мови про оборону. Наприклад, це було б для Совєтської заохоти до приспіння нападу.

Вже тепер західно-європейські держави разом видають \$5,500,000,000 річно на оборону. Це робить Великобританія, Франція, Бельгія, Голандія, Люксембург, Норвегія і Данія. Німеччині не вільно озброюватися, а Італії тільки в обмеженій мірі. Еспанія, докищо, остасться поза периферією оборонної політики.

Злучені Держави вступили з днем 1. липня в новий бюджетовий рік. На цей рік призначив конгрес на оборону нашої країни згаданих 14 біліонів, тобто по два з половиною на кожен долар, виданий за-

Спогад про Дмитра Вітовського

(В тридцять роковини його смерті).

Полковник Дмитро Вітовський безперечно належить до найвишарпаніших особистостей між Українськими Січовими Стрільцями. Його передчасна трагічна смерть в часі повороту літаків з Західної Європи в Україну в дні 4. серпня 1919 року — це збільшила була ореол слави кругом його голови. Тому не дивно, що кілька соток старшин і стрільців Галицької Армії, які другі роковини 1. листопада перебували в польській неволі за колючими дротами в Тухолі на Помор'ї — виставили були драматичний твір Романа Купчинського, в якому головним героєм був Дмитро Вітовський. Але пізніше, як то часто у нас буває, „забули в Україні славного гетьмана“, — і українське громадянство почуло ім'я полковника Вітовського в зв'язку з тим, що він кілька літ мусів лежати в Берліні в чужому гробі, звідки грозили, що викинуть тіло українського полковника і його ад'ютанта, четаря Чучмана, бо власник гробівця потребував місця для членів своєї родини.

Сьогодні минає 30 літ з дня смерті полковника Дмитра Вітовського і оцих кількох моїх спогадів нехай будуть скромною китицею квітів на забуту сьогодні могилу на далекій чужині цього славного січового лицаря.

Вперше побачив я Вітовського при кінці серпня 1914 р. в Стрий, куди з усіх усяків Галичини зіїздилися Січові Стрільці. Приїхала сюди і на-

президент мав би вислати Європі приладів і машинерії для продукції матеріалів вартості \$155,000,000, так, щоб не позбавити цивільного населення користей з цивільної продукції. Найбільше машинерії пішло б до Англії.

За всі оці постачання закордонні держави не були б зобов'язані постачати Америці нічого певного. Вони мали б тільки зобов'язатися зживати розумно і для означених цілей американські припаси і не продавати їх нікому. Навіть нема ясно означеної постанови в справі Проти-Ленд-Лізу, тобто зобов'язання, що чужинні держави мають вислати свої матеріали Америці.

З того виходить, що Америка доволитись тільки самою можливістю користування територією закордонних держав як базами для оборони. Це означає, як даєко грозить небезпека з боку Росії, коли Злучені Держави крім лояльності не жадають для себе нічого!

„Завтра вранці йдемо через Гнилу Липу на Тустани і Сематівці. Але не бітєся! Ви вже нюхали порох ще, на Бескиді минулого року — кладіться спати, бо може бути гарячий день!“

Другого дня ми в бою здобули московські окопи і йшли переможно вперед. Так зайшли ми аж до рідного села Вітовського, Медухи, де населення зворушило витало Січових Стрільців, а між ними свого мешканця, сотника Вітовського. Там група стрільців разом з Вітовським відвідала гроб Січового Стрільця Меленя, що кілька днів раніше, захоплений москалями, загинув за ворожою лінією.

А в серпні прийшов славний бій під Завалом, де сотня Вітовського врятувала позицію цілої групи, що перейшла була Золоту Липу. В-тій битві загинув славною смертю молодий четар Іван Балюк, а сотник Вітовський показав бистроту свого ума, бо перший побачив маневр ворога, який кілька своїх сотень кинув був на наше праве крило, хоча з боку вдарити на нас та знівелити увесь успіх цілої ударної групи, що широким фронтом перейшла вже була річку під охороною гураганного воєно кільканадцятьох батарей. Сотник Вітовський негайно кинув наказ своїм сотні змінити фронт на право і сотня своїми багнетами відкинула ворога, що вже зачав був „звивати“ наш фронт, захопивши кільканадцятьох стрільців у полон.

Поляглому четареві Балюкові і стрільцям відслідвали після бою товариші „Видиш, брате мій“ і „Червону Калину“, а Січове Військо пігналося за ворогом аж над Стрипу. Тут прийшло до затишних довгих боїв, що тривали аж до літа 1916 року. Тут після славних Семиківців зимувало Січове Військо, бо цілу зиму була позиційна боротьба. Сотник Вітовський відійшов тоді на Волинь, де організував українське шкільництво і я стрінувся з ним аж літом 1917 року в Січовому Вишколі в Розвадічіві коло Миколаєва. І тут я мав щастя належати до вишкільної сотні Дмитра Вітовського.

Сотні вправляли на луках над Дністром та на свіжих стежах дрогівського поміщика графа Скарба.

Одного гарного літнього полудня верталася наша сотня з вправ. Залізничними рейками мчався поїзд зі Львова до Стрия, а сотня, як звичайно, співала пісню. Сотник з четарями йшов по задку сотні та гуторив щось. Це ж був славний 1917 рік в Україні і стрілецькі серця ловили веселі вістки про український змаг до волі. Та нагло сотня зачала співати якоїсь не дуже то моральної пісні, здається чи не

„Добре ви трапили“ — привітав нас сотник Вітовський. (Докінчення на стор. 8-й)

К. ПЕТРУС СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

85)
Що це таке, соціалісти і пролетарі всіх країн? Як це зветься при світлі навіть злодійської моралі? У нас це зветься сатанізмом, а у вас — „совєтською демократією“!
Але про це — потім. Іншим разом. А тепер продовжуємо про голод. Про такий же голод по інших областях наступного, 1933 року. Кубань.
Що таке Кубань?
Кубанська область за царизму урочаєм одного року могла прогодуватися шонайменше три-чотири роки. Це золоте дно Північного Кавказу. А в 1933 році більшовики

реповнені. В'язням видавали по 50-100 грамів хліба на день. З тих, що потрапили в цей час у тюрму, виживали щасливі одиниці. В Краснодарській тюрмі, наприклад, що дня вимирало від 20 до 50 чоловік... Така ж смертність була й по інших тюрмах цього краю.

Ті, що залишилися по становищах і хуторах, люди, як це було в Україні, почали жити всім, що могло бути істинним... Собаки, коти, шурі, коні, всяке стерво, кора дерев, трупи тварин, трупи людей, — усе стали пожитати збожеволілі сатанички. З середини зими попливли ляхівські чутки про людоджерство. Як це було страшно! Не вірили.

В станиці Абінській одна перекупка зарізала дівчинку своєї сусідки, приготувала з неї холодець і продавала на залізничній станції пасажирам... Її накрили з речевими доказами й арештували. Переказували, що ГПУ її, може,

розстріляло... А, може, і в Соловки завезло.
В станиці Слав'янській знайомий районний лікар брав участь у комісії ГПУ для огляду 18-20 заарештованих, які організовано провадили лови громадян і їх з'їдали. На допиті вони реготали й поводитись, як божівильні. Їх розстріляли.

Поблизу залізничної станції Лінійної з невеличкого лісу вискакували людоджери, хопали мирно проходять людей і тягли їх у свої лігва... Проходив, бувало, повз цей ліс (навіть удень) і оглядаешся на всі боки. Моторошно було...

В станиці Ахтирській моя добра знайома, сектантка (хлістова) Альохіна, розлучившись із своїм чоловіком (у хлістів це не вважається гріхом), прийняла в свою хатинку, що складається з кухні й кімнати, якихось людей із-за Кубані. Комірники — чоловік і жінка — проживши кілька днів, зарізали свою хазяйку, обрізали труп до кісток, а кістки і нутроші закопали в синах і присипали всяким мотлохом і стружками. М'ясо було складене в чебер і приготовлено варити. Рано вранці в хату зашла сусідка й почала питати, де Альохіна. Комірники, прикривши нашивку чебер рдяноюю, плутано відповідали, що хазяйка пішла в гості до своєї дочки за Кубань. Сусідці відомо було, що Альохіна, ідучи до будьови в гості, завжди одягала святокове вбрання й узувала нові патинки. А тут убрання її висіло на стіні, а патинки стояли під ліжком, що здалося їй дуже підозрілим. Та коли вона це побачила біле м'ясо в чеберку, кепсько прикрите переляканими комірниками, на неї напав якийсь незваний жах. Вона поквпно вишла надвір і побігла до колишнього чоловіка Альохіної, щоб той ужив потрібних заходів. Вона висловила йому свої підозріння, і разом із ним піш-

ла до міліції. Людоджери, відчувши недобре, вчасно зникли, захопивши з собою частину речей хазяйки. Прибулий на місце події міліціонер виявив тільки кістяк, закритий у синах, та нутроші нещасної. А м'ясо канібали занесли з собою.

В Краснодарі одного командированого партійця повія запросила до себе в гості. Вночі він був розбуджений якийсь дивним хрипінням за фанерною перетинкою. Пові з ним уже не було, а в сусідній кімнаті відбувалась якась метушня. Він обережно, навшпиньки, підійшов до напівзачинених дверей і побачив, як якісь незнайомі люди краля людський труп. Ошелешений партієць вискочив через вікно на вулицю, зняв галас і почав стріляти з нагана. Нічні сторожі й міліція, що збіглися на крик, оточили страхитний будинок, але крім зарізаного нещасного, в будинку вже нікого не було.

В станиці Троїцькій брат лаштувався вже був жертви своєю сестрою, що приїхала до нього з Ростова, але вона з жахом вихопилася з його рук і її врятували в станицій раді. Людоджер зник. Поїм розповідали, що в його хаті під підлогою знайшли кілька кістяків. В Новоросійську в купленій дельфіновій ковбасі, були виявлені дитячі пальці. Такі ж речі розповідали про піржіжж в Краснодарі. Труп прохожого, напередодні вмерлого на вулиці від голодового виснаження, на ранок був обдертий і з'їдений голодними його попутниками, які змерли дру-гого дня. Їхні тіла також були з'їдені.
Колишні червоні партизани, що близько стояли до ГПУ, розповідали, що в Північно-Кавказькому краї було заарештовано сотні людей, обвинувачених за людоджерство... Як правило, чоловіків знищували, жінок — на- (Дальше буде).

Д-р Іван Німчук.

СОВЕТИ У ЛЬВОВІ

ПЕРШІ ЧОТИРИ ДНІ ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ*)

1)

Від 17. до 22. вересня 1939 р. — Осування Українського Допомогового Комітету. — Від до Львова червоної армії і перші більшовицькі агітатори. — Українська делегація у представників нової влади. — Відвідини в домі Просвіти і майже на "Діло". — "Саморозв'язання" УНДО. — Народа українських журналістів і атака на мене тов. Чернюка. — Що він почував від приватних. Мое арештування.

Після того, як червона армія перейшла вдосвіта 17. 9. Збруч, німці обстрілювали Львів уже рідше. Проте німецькі стрільня, заподіяли ще в місті багато шкоди. Так одна граната вдарилася в риг камениці Просвіти від вул. Бляхарської і знищила частину даху й муру того старого дому. Одна тяжка бомба розсадила цілкомитово, семінарску церкву Святого Духа при вул. Коперника, де залишилась тільки вежа; друга — змела дах великого костела оо. Езуїтів та знищила оужемж Скарбову Палату. Купую румовиш стало й кількадесят інших об'єктів у місті.

20. 9. побився німецький ультимат до польської оборони міста, щоб вона його здавала, бо інакше Львів буде зовсім знищений. За здачею заявили члени міської ради і — як казали — також найвищі церковні достойники, але військовий командо під проводом ген. Лянґнера (яке польське прізвище!) рішила німців до міста не впускати. Дозволила тільки, очевидно, в порозумінні з німецькою військовою командою, вийти з міста тим цивільним особам, що того забажають, по-за лінію німецького боевого фронту. Виходити можна було двома вулицями: Жовківською і Личаківською поза їх рогаки о год. 5. пополудні. Як тільки проголошено цей дозвіл у радіо і розліплено на мурах міста, у двох означених напрямках рушили тисячі львовян з кінками й малими дітьми, щоб видістатися з обложеного міста. Ті, що вибралися Личаківською рогачкою на схід, стрінулися за німецькими лініями вже у Винниках з більшовицькими танковими стежами і вернулися до Львова зараз за ними, себто по 3-4 днях.

Хто слухав тоді радія, міг почути проїву Гітлера, в якій він подавав уже підсумки всієї польської кампанії, хоч Варшава ще не була скапитулована. Він хвалив боеву вартість простого польського воєнка, підкреслював нахил до ініціативи у підстаршин та стверджував, що в ньому нездарність вищого проводу польсь-

*) За згодою автора передруковано з його спогадів "595 днів солов'яського в'язня" три перші розділи про зайняття державною армією в 1939 р. Західної України, зокрема Львова, які були надруковані в хатнадібським "Світлі".

кої армії. Без уваги на те, чи ця характеристика польської армії була вірна чи ні, її розгром німцями в такому рекордово короткому часі був чимсь безприкладним в історії. Президент д-р Кость Левицький, довголітній парламентарист і провідник українського народу Галицької Землі за часів Австрії, з яким я від 12. 9. ночував у підвалі доми Дністра при вул. Руській, а днював на його подвір'ї чи в партерній залі Сокола-Батка, повторював у тих днях заодно: це кара Бога на Польщу — за її насильства і знущання над нашим народом.

Надійшов день 21. 9. Сенатор Володимир Децикевич, що теж, як і багато інших українців, ховався у тих днях перед обстрілом міста в домі Дністра, приніс вістку з магістрату, що поляки створили свій Допомоговий Комітет, який при допомозі засобів міста мав би розвинути негайно відповідну акцію серед зубожілого польського населення. Подібний Комітет — казав він — творять жиди, тому треба би й нам створити Український Допомоговий Комітет. З місця скликано на 3. годину пополудні ширшу нараду, на яку запрошено тих українців, що жили чи пак перебували тоді у трьох великих сусідніх каменицях: Дністра, Старопігії і Просвіти, та притягнуто ще деякого з мешканців недалеких домів Наукового Товариства ім. Шевченка при вул. Чарнецького. Народа відбулася в залі Дністра, де зібралося коло 50 визначних громадян. По рефераті Децикевича і короткій дискусії рішено одностайно оснувати такий УДК. і тут же вибрано його тимчасовий провід: д-р Кость Левицький — голова, сен В. Децикевич — заступник голови, а секретар. Розуміється, учасники наради вірили, що Комітет зможе проявляти діяльність під більшовиками, з приходом яких до Львова в найближчих днях, а радше годинах, рахувалися всі.

Коли ми вийшли з наради, почули від сторони Валів кілька крісових вистрілів, які незабаром поширилися на ціле місто. Це польські воєнки демонстрували кінець війни в такий спосіб, що стріляли собі "на віват". А незабаром стали ті воєнки заповняти вулиці і кидати зброю, муніцію та всякі частини свого устаткування. Були такі, що йшли за похнюпленими головами, але більшість виявляла недовгождану свою радість, бо мовляв війна для них вже скінчилася. Такі сцени повторилися ще в більших розмірах другого дня передполуднем, декуди почалися і грабунки. В кількох місцях польські старшини пробували спинити своїх воєнок перед вбивством роду бешкетами, а коли це не по-

магало, вони з розпукі і сти-ду стріляли на їх же очакта на очак збентеженого до-краю населення.

В п'ятницю 22. 9. між год. 1-2 пополудні проїхав у швидкому темпі від сторони Личаківської вулиці в напрямі Львова відділ червоних кінотчиків, зберігаючи всі засоби обережності. А вже коло год. 2:30 почули ми сильний гук і шум моторів. Коли ми вийшли перед дім Дністра на вулицю від сторони Валів, побачили советські танки, що посувалися поволи вперед. На деяких з них сиділи молоді, розрадувані жидки з червоними прапорчиками, при чому деякі з них щось вигукували. Залога тих танків, озброєна в 4-дулові машинні кріси, була якась вистрашена і виглядала така перемучена, якби мала за собою бодей кілька місяців боїв і тисячі кілометрів пройденої дороги. Тим часом червона армія відїздила до Львова без одного вистрілу, бо хто ж мав ставити їй опір, коли розбита на заході польська армія здавалася сотнями тисяч в німецький полон, або пробувала меншими чи більшими групами дістатися в Румунію та Мадяричину? Але в суботу й неділю, коли советські танкові з'єднання переїздили через Львів безперервно зі сходу на захід, картина була та сама: червона армія була дивно виснажена і вигорджена, до того ж вся вона мала на собі такі нужденні уніформи, що вони просто відбивали своєю вбогістю та знищенням від доброї якості уніформ, що їх носили воєнки німецькі чи польські.

Ще перед відом і в часі візду до Львова червоної армії советські літаки розкидали над містом всякого роду пропагандивні летючки українською мовою, в яких була сила-силенна різних обіцянок. Писалося там на всі лади про визволення українського народу з "польської-німецької неволі, про допомогу в розгортанні всіх його творчих сил, про землю селянам і фабрики робітникам, про забезпечення якнайвищого розвитку для української культури й науки і т.д. Були і заперення, що советська влада не цікавиться минулим громадян, а вимагає тільки лояльності до себе і гарантує всім свободу діяльності, недоторканисть особи і працю. Були й летючки з цілими промовами послів Українського Національно-Демократичного Об'єднання в польському союзі. Я сам підняв скинену летючку з промовою посла Дмитра Великановича у варшавському союзі, в якій він ілюстрував циферними даними польонізацію українського шкільництва на наших землях, і передав йому ту летючку на подвір'ї Дністра. Він був, очевидно, дуже вдодовлений, а хтось з гурту біля нас сказав голосно: О, тепер ви, пане после, забезпечені вже до кінця життя! Те "забезпечення" виглядало так, що Великановича, як зрештою майже всіх послів, сенаторів і загалі діячів УНДО та інших українських політичних пар-

ВІДБУДЕТЬСЯ ГОСПОДАРСЬКА НАРАДА

Організація Українських Імігрантів "Самопоміч" заповіла на неділю, дня 7-го серпня в год. 2-гій пополудні, Суспільно-Господарську Нараду, що відбудеться у великій залі Шкільної Авдиторії при українській католицькій церкві св. Юрія в Нью Йорку, 217 1st 6-та Ст. Предметом наради буде обговорення можливостей організації суспільно-господарської розбудови української іміграції в Америці. Передбачується вибір "Господарської Ради". "Самопоміч" прохає всіх громадян взяти участь в спільних нарадах над цю так важливу справу.

Д-Р М. ДУДРА ПРОФЕСОРОМ КАЛЕДЖУ В ОГАЙО

Стубенвіл, Огайо. — Місцевий Геральд-Стар з 26-го липня повідомив про іменування д-ра Михайла Дудри професором економії в місцевому Каледжі. В повідомленні, проголошеному президентом Каледжу, Денілом В. Ігеном, подається короткі інформації про студію і дотеперішню виховно-наукову працю новоіменованого професора. Д-р Михайло Дудра, що перед війною та під ас війни студіював в Західній Європі і опісля працював доцентом на університеті УНРРА в Мюнхені і професором-асистентом в Українській Господарській Школі там же, вернувся недавно до Злучених Держав, як країни свого народження. Широким колам американсько-українського громадянства він відомий зі своєї громадської праці тут перед війною, зокрема з організаційної та культурно-освітньої діяльності серед походженців з Лемківщини.

Спогад про Дмитра Вітовського

(Докінчення зі стор. 2-гої).

"А в Одесі, а вгороді, на прекрасній вулиці", бо деякі російські пісні закардалися до мене і до стрілецьких лав, що вже переспівали увесь свій стрілецький репертуар. Я сам не співаючий і йшов у першій двійці, як виступ. Та нагло чуємо ззаду команду: "Сотня позір! Обернісь! Розстріляна вправо!" — Наказ негайно виконано і зачалися одностайні карні вправи, в яких стрілецькі зіприли до нитки і повиставляли язички з перемучення. Тоді сотник Вітовський пояснив сотні, що непристойні москоські пісні не годяться ніяк Січовому Війську, що має такі прекрасні свої пісні.

"Ми не тільки звичайні воєники, ми авангард української нації, що після довгих літ неволі зривається до нового життя! Ми мусимо високо нести свій прапор. На нас дивиться не тільки Володимир Великий і Ярослав Осминомисль, але і наші великі гетьмани Хмельницький і Мазепа! Тому ви-

тій у краю, заарештували більшовики дуже скоро і по-вивозили в глибину СССР, де майже по всіх них пропав у-сякий слід.

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКИЙ АРТИСТ МАЛЯР ПОКІНЧИВ СТУДІЮ

Олександр В. Мусійчук, український артист-маляр, покінчив студію артистичної школи "Клівленд Інститут оф Арте".

Ардист - маляр О. Мусійчук.

Від 1. серпня ц. р. буде в Форда, в Дітроїт, Мінніген, де прийняв посаду "Дизайнер і ді стайлінг секшен".

Крім рисівництва, покінчив малярські студії, а також брав курс різби. Наш артист уже був нераз нагороджений на виставах образів в Йонгтаві і Клівленд. Він є сином о. Степана Мусійчука і членом У. Н. Союзу.

інського громадянства він відомий зі своєї громадської праці тут перед війною, зокрема з організаційної та культурно-освітньої діяльності серед походженців з Лемківщини.

ЩО ПИШУТЬ?

ЗАРОБІТКИ УКРАЇНЦЯ ПРИ УПРАВІ ТЮТЮНУ

(З листа українського скитальця, що приїхав перед 5 тижнями до Тейбор Сіті, у стейті Норт Каролайна).

Працюю при зриванні тютюну та виконую інші господарські роботи. За той час по-волі привикаю до фермерського життя в Америці. Моя жінка працює в хатньому господарстві. Живеться нам не-але, але й не добре. Я заробляю \$3 денно, працюю 13 годин. Живемо разом з господарем в одній домі й разом з ним харчуємося, за що він об-тягає \$1 на день так, що мені лишається \$2 начисто.

Малий заробіток, гарячий клімат та труднощі, що випливають з співжиття двох родин в одній мешканні, а ще до того цілковитий брак наших людей і товариства взагалі, утруднюють мій побут тут, та вже тепер приневолюють думати про зміну місця. Завеликий скок з Відня на безлюдну фарму серед лісів. Зрештою, здаю собі справу, що це по-чатково в чужому краю. Не знеохочуюся та не піддаюся злидням.

Будьте ласкаві і пришліть мені "Свободу" й рахунок за неї. "Свобода" буде одиноким розрадою для мене, а Ваша ласкава відповідь потіхою.

I. K.

Багато з тих стрільців, що слухали тоді промови свого полковника, наложили своїми буйними головами від Перемишля аж до Києва і Одеси. Не вернувся з війни і сам полковник та спочиває в чужій землі, далеко від рідної України.

Але в проріднені ряди борців за волю України стають нові воїни - герої, бо змагання до волі — це найвищий наказ кожного культурного народу. І це також найкраще вшанування пам'яті покійного Дмитра Вітовського.

THE STORY of the UKRAINE

By

CLARENCE A. MANNING

Assistant professor of Eastern European Languages

COLUMBIA UNIVERSITY

Published by

Philosophical Library—New York

PRICE \$3.75

SVOBODA BOOKSTORE

УВАГА! СУМ УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

Бувших членів СУМ-у (Спілка Української Молоді) і всю українську молоддь, яка бажала б вступити в ряди Організації СУМ, просимо прийти

В СУБОТУ, ДНЯ 6. СЕРПНЯ 1949

в годині 8. ввечір на

ОСНОВУЮЧІ ШИРШІ ЗБОРИ

— які відбудуться —

В САЛП "ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ", 508 — 18th AVENUE, Newark, N. J.

Просимо о численну участь. Ініціативний Комітет.

ВАЖЛИВЕ В СПРАВІ ВІВЕЗЕНИХ З АНГЛІЇ ХВОРИХ УКРАЇНЦІВ.

14 травня 6. р. з різних шпиталів Англії були перевезені до Німеччини 60 хворих різних національностей, а в тім 22 українців. Зогляду на досить раптовий вивіз цих хворих, останні і їх знайомі ї кривні втратили зв'язок. У поодиноких оголошеннях в пресі про розшук цих хворих згадується, що той, чи інший хворий пропали. Українська Санітарно-Харитативна Служба й Представництво на британську зону окупації повідомляє, що ці вивезені 14. 5. 6. р. з Англії хворі знаходяться в шпиталі Котенвальд.

Списки цих хворих У. С. Х. С. має і готова допомогти всім зацікавленим нав'язати контакт з ними.

Адреса: Санітар унд Харітас Дінст, (20a) Ганновер, Ан дер Лістер Кірхе 1/3.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На ділі Конгресового Комітету жертували: П. Стасюк, з Нью Йорку, Н. Й., \$100; Збір-ка на похороні бувшого секретаря від 55 У. Н. Союзу, пок. Олександра Шандровського, з Болтімор, Мд., \$44; Жіночий відділ 36 У. Н. Союзу, з Рачестер, Н. Й., \$10; Филип Матлай, з Нью Йорку, Н. Й., \$10; Стефан Шуровський, з Сентер-віл, Мд., \$3.

Uncle Sam Says

Some of my nephews and nieces want to save regularly and actually do it. Others mean to save but don't always get around to it. These latter are the ones who only think about a budget. The best way to save is to do it on a regular basis, every payday. And the best investment is U. S. Savings Bonds. If you're on a payroll, enroll for the Payroll Savings Plan where you work, or, if self-employed, sign up for the Bond-a-Month Plan at your bank. Either way, you're building future security in the soundest way possible. And your money increases, four dollars for three in 10 years' time. U. S. Treasury Department

П. Стасюк
124
Перша Евея Нью-Йорк, 3.
(між вулицями 7.оо а 8.оо)

Найкращі, різномодні МЯСИВА, ВУДЖЕНИНИ та першої якості
ВИРОБИ МЯСАРСЬКІ по уміркованих цінах
дістанете у **ФІРМІ СТАСЮКА**

Скелп СТАСЮКА отворений кожного дня до год. 6. ввечір точно!

З В І Т

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ.
(ЗА МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ 1949 Р.)

Філадельфія, Па.: Укр. Амер. Горожанський Клуб при Френкліні Ст., \$500. Е. Лесків 5, П. Бережницький 5, Гр. Лесків 5, Тов. Св. Володимирів, від. 105 УНС 10, А. Грабана 5, Укр. Переселенний Осередок при ЗУАДКомітету 127, Р. Онуферко 5.

Ковтсвилл, Па.: Злучені Жіночі Організації зложили: Клуб Матері \$18, Сестричтво Укр. Прав. Церкви 5, Доньки України 5, П. Гринька 2, Р. Запліта 2, М. Урбан 1, решта дрібними. Разом \$35. М. Ковальська 5, Г. Врублевські 5.

Есінгтон, Па.: М. Зурівська \$5. **Мікізроок, Па.:** І. Кіналь \$10, П. Патрос 5.

Нескогонінг, Па.: Український Народний Дім \$25.

Сликилл, Па.: П. Ятчишин \$10.

Сейр, Па.: М. А. Рош \$10.

Олифант, Па.: В. Ковальчук \$5.

Бердфорд, Па.: П. Пиш \$5.

Нортгемптон, Па.: В. Саюк \$5.

Честер, Па.: Сося Страт \$10.

Пітсбург, Па.: І. Солонина \$5.

Аллентаун, Па.: Братство Св. Арх. Михайла, від. 147 УНС, зложили: Братство з каси \$15; по 5: Т. Івасків, І. Федорак, І. Рудакевич, В. Кішаніч; по 2: Д. Мороз, І. Шевчук, Д. Слюта, Г. Біленький, М. Гуцайлюк, С. Вітик; по 1: С. Маркович, М. Хомих, І. Федорінець, К. Вітик, І. Заведюк, О. Рудакевич, А. Салаш, А. Салаш, В. Пондьяк, Т. Лось, О. Матковський, А. Біленька, М. Ертел, В. Ярема, І. Марущак, Р. Бойко, І. Заць, А. Климан, С. Мешко, В. Гришко, В. Ракошій, М. Антоноук, М. Вернишовський, В. Пипюк, Луць Голдан, А. Вітик, М. Блашак, А. Крайняк, Т. Трухан, В. Фартух, М. Мороз, І. Сокальський, С. Сидловський, О. Кланко, М. Завиць, П. Фартух, решта дрібними. Разом \$34.

Нью Йорк, Н. Й.: В. Дроботій \$5, Укр. Незалежний Золотий Хрест 25, Іванна Хомів 5, Стефан Замосцяний 20, Теодор Олійник 8, Український Дем. Клуб СВА, від. 4 10, С. Козопас 5, А. Мулик 5, Комітет Злуч. Амер. Організації дохід зі „Свята Злучи“ 100, Д. Прус 5, Н. Ковбасник 5, О. Мандзук 5, Українське Заповигове Товариство Жіноча Помич—Коляда 60. Зложили по 5: М. Марусевич, Анна Ліба; по 2: Е. Кобзар, М. Гарасимчик; по 1: М. Харамбура, А. Грескович, К. Крулик, А. Васильків, М. Гаврилович, П. Сивитак, А. Галицька, І. Буска, К. Дранк, А. Кіт, А. Рюсек, М. Чума, А. Комарович, О. Шуст, М. Стебник, Т. Салтисик, М. Середна, А. Чархан, Т. Коніцкі, А. Ліба, В. Гроховська, Р. Тхорек, А. Андрусак, А. Кавецка, А. Ковальська, М. Баран, А. Чайка, Т. Данилик, Т. Дякович, Т. Дмитрів, С. Ковбасник, А. Квасна, А. Кізіма, К. Гнатяк, А. Кишка, М. Павч, М. Слободян, М. Зільонка, П. Валк, Ю. Нешка, А. Паснак, М. Балиш, А. Матчак, М. Робицькі, Е. Добрянські, М. Кіннаст, М. Савицька.

Сван Лейк, Н. Й.: Д. Євчук \$5. **Галис, Л. Ай, Н. Й.:** СВА, від. 18 \$15.

Джмейка, Н. Й.: В. Сломошинський \$5.

Авбури, Н. Й.: Запорозька Січ—Коляда \$59.25.

Порт Ричмонд, Н. Й.: В. Пуйда \$10.

Сиракуз, Н. Й.: Золотий Хрест—Коляда \$200.

Коговс, Н. Й.: Укр. Амер. Горож. Клуб, дохід зі „Свята Крут“ \$87.

Озон Парк, Н. Й.: Тов. „Вільна Україна“, від. 200 УНС \$179.

Амстердам, Н. Й.: Український Допомоговий Комітет—Коляда \$267. Зложили по 10: К. Юркович, К. Журавецька, П. Дворянин, М. Чикота, С. Гнатківський, М. Мельничук, П.

Чучман, В. Лемішка, І. Дух, В. Папура, Ю. Варшона, В. Чучман, В. Вовнянка, С. Шуманський, Ю. Грицай, Я. Варшона, Я. Базарнішкий, Ю. Юркович, П. Терпак, Н. Вільчинський, С. Копачук, С. Цюпка, Ю. Михайловський, В. Руман, М. Мишчишин, С. Барасюк, Т. Сокач, М. Бучак; по 3: В. Михайлюк, Ю. Кожух, Т. Сюрко, Н. Зюторський, І. Бабака, І. Бленьковський, Г. Медвідь, А. Михайлишин, Т. Пушкар, А. Теплий; по 2: А. Гніп, П. Підліський, А. Руцка, Д. Бодак, В. Юркевич, М. Мокрий, А. Вітковська, М. Тарнавський, Р. Коринкевич, М. Сайчик, І. Макаровський, С. Комарянський, С. Коніцкі, П. Цюпка, І. Вільчинський, Т. Шижик, І. Бабій, Е. Теплий, І. Білобраз, А. Робак, Приватний, М. Сердинський, І. Сивик, Яциник, Г. Сиротюк, Е. Делчишин, по 1: І. Шерба, Д. Підліський, Д. Митолінський, В. Ференц, А. Барбато, П. Гарбор, І. Бленьковський, А. Амбергер, П. Бездзіс, К. Дугай, А. Мура, А. Квас, А. Заставтос, К. Пеприця, А. Гарбусінський, Н. Макаровська, М. Коропіта, А. Блага, М. Крушина, С. Гомула, І. Яворський, О. Базарнішкий, І. Пилтований, П. Попелишин, В. Луїс, Г. Кирилюк, М. Мисик, М. Кохарук, Ф. Батюшко, Карплюк, С. Мисик, Н.Н., А. Гурон, О. Говак, С. Сивик.

Нью Гайд Парк, Н. Й.: Марія Турко \$5.

Мидл Виледж, Н. Й.: І. Завадовський \$5.

Вотераліт, Н. Й.: Громада \$21.

Боталіт, Н. Й.: Союз Українок \$150, Матрона, Сторожук 5, Е. Буля 5.

Бруклін, Н. Й.: Тов. „Любов“, від. 111 УРС \$20, Братство Св. Николая, від. 293 УНС 10, вкладка 10, Н. Найдамак 5, Укр. Допом. Комітет—Коляда 100. Зложили по 5: Ю. Павчак, І. Гіряк, М. Бобак, Ю. Бобак, Т. Гуздак, О. Бернадін, О. Кочан, Ф. Кузьмінський, Н.Н., І. Козак, А. Козак, А. Недільський, М. Козак, П. Дрогач, І. Бобак, І. Федак, А. Нічек, К. Борис, Н. Гудак, М. Козак, Т. Бенет, Т. Уркович, Ю. Козак, Р. Барр, М. Цебелінік, І. Гуцул, Ф. Гуцул, П. Федак, П. Грідик, М. Козак, Р. Ковачевич, М. Вішун, В. Прайзнер, Т. Войтинські, П. Шепеляк, решта дрібними.

Джерзі Сіті, Н. Дж.: Жіночий Демократичний Клуб \$10, Сестричтво Непор. Зачатія Преч. Діви 10, Укр. Народний Дім, вкладка 10.

Ньюарк, Н. Дж.: З влаштовано-го віча \$52, Стефанія Солчанік 5, Б. Солчанік 3.

Евене, Н. Дж.: А. Кузьма \$5.

Рошел Парк, Н. Дж.: Василь Салагурек \$5.

Тиник, Н. Дж.: С. Григорчук \$5.

Байон, Н. Дж.: Сестр. Преч. Діви Марії, від. 130 Провідіння \$10, Анна Дзінковська 5.

Милвилл, Н. Дж.: В. Ріозефис \$5.

(Докінчення буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД
І ОРГАНІЗАЦІЙ

КУРТІС БЕЙ, МД.

Посмертна згадка.

З тяжким смутком прийняла громада українців Куртизбею і околици вістку про смерть бл. п. Олександра Шандровського. Во справді з його смертю відійшов з нашої громади українець-патріот, один з найбільших діяльних громадських працівників та добродійників, для котрих він завжди мав слово розради, а також конкретну поміч, знаходячи їм працю і помешкання.

Історія його життя є повчання і гідна наслідування. Покійний походив з Кийданава, бучацького повіту. До Америки приїхав молодим хлопцем в 1906 році. Опинившись в чужинському середовищі, безпоміч і поради, він не розгубився, а взявся до праці, до праці для себе і для громади. В обох ділянках добився повного успіху. Він прикладно виховує дітей, три дочки і сина та забезпечує їх майбутність. Але ще більші його успіхи в громадському секторі. Ще в 1906 році стає він членом УНС і докладає усіх зусиль для його розвитку. Він організував два відділи УНС, 320 і 55 і був довголітнім секретарем 55-го відділу. Вже в останньому році, хоча тяжка хвороба дошкудляла йому і не дозволяла працювати так як він хотів би, він їздить по фармах Меріленду і приєднує Союзів понад 100 нових членів з новоприсланих скитальців. Через кілька років він був вибраний делегатом на конвенції У. Н. С. Коли треба було перевести збірку на народні чи добродійні цілі, Покійний не тільки, що жертвував, але сам переводив збірки, розуміючи конечності і потреби громадського життя.

За його починком і при його співпраці українці Куртизбею, хоч іх було мало числом, купили церкву і церковний дім.

Але найбільш виразно виявилось добре серце і виrozumі-ленні до скитальців, до людей, яких лиха доля вирвала з рідної землі і розкинула по цілому світі. Він раз по раз виїздив на фарми, завозячи їм слово потіхи і поради. А як хтось опинився в скрутному положенні через брак праці, то ішов до Шандровського, а Шандровський все десь його примістив. Тож не дивно, що Покійний дїставав день в день листи, то з подякою, то з проханням про поміч. Його гостинна хата була відчинена для кожного в кожний час. І ще в день його смерті прибула до нього сім'я скитальців, який Покійний виставив завірення. На превеликий жаль свого добродія не застали вже в живих.

Помер Ол. Шандровський в п'ятницю 22 липня, в год. 6-тій вечором. Похорон відбувся у вівторок 26 липня. О. Ганас, відправивши заупокійну Сл. Божу, звеличав життя Покій-

АДМІРАЛ БИРД ПРИГОТОВЛЯЄ
ЕКСПЕДИЦІЮ ДО ПІВДЕННОГО
БІГУНА

Военна маринарка підготує нову експедицію до південного бігуна з адміралом Річардом Е. Бирдом на чолі. Виправа має вийти вже наступної зими. У ній візьмуть участь 3,500 людей і вісім кораблів. Її цілю буде прослідити землі в Антарктиді, які займають простір континенту Європи. Перші кораблі вийдуть уже в жовтні. Вони встановлять наперед базу в Новій Зеландії. Ціла виправа мала б остатися в підбігунових околицях чотири зимові місяці і повернулася би до Злучених Держав у квітню 1950 р. Експедиція була планована вже від довгого часу без розголосу. Приготовано корабель Адірондак для команди, а заступником команданта Бирда назначено капітана Джорда Дж. Дуфека, який має досвід у підбігунових справах з минулого.

Злучені Держави почали досліджувати околицю Антарктиди від 1929 р., коли то адмірал Бирд установив базу в „Малій Америці“. Другу експедицію перевів Бирд в 1947 р., і тоді зібрав велику кількість наукового матеріалу про південні підбігунові околиці. Тоді завважали, що Антарктида має важливі мінеральні багатства.

Після похорону відбулося в домі Покійного прийняття, на яким переіпроводжено збірку на цілі Українського Конгресового Комітету.

Жертви зложили: Григорій Шулка \$10; по \$5: Іван Шандровський, Микола Шандровський, Іван Іванов, Іван Біленький, Теодор Чорний; Джексон \$2; по \$1: А. Олійник, П. Демчук, П. Чайковський, Н. Вграт, М. Бернардин, М. Фоулкес, П. Ворч. — Разом \$44.

Балтімор, 30 липня 1949.

О. Стельмах.

Після похорону відбулося в домі Покійного прийняття, на яким переіпроводжено збірку на цілі Українського Конгресового Комітету.

Жертви зложили: Григорій Шулка \$10; по \$5: Іван Шандровський, Микола Шандровський, Іван Іванов, Іван Біленький, Теодор Чорний; Джексон \$2; по \$1: А. Олійник, П. Демчук, П. Чайковський, Н. Вграт, М. Бернардин, М. Фоулкес, П. Ворч. — Разом \$44.

Балтімор, 30 липня 1949.

О. Стельмах.

ПОЯВИТЬСЯ НЕЗАБАРОМ:

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

ТАРЗАН, ч. 2148. Божевільна джунглі?

Тарзан відразу зрозумів положення і кинувся на льва.

Та коли вони оба зустріну-

лися поглядом, Тарзан пізнав Тікара, молодого лева, якого він виховав з малого щеняття.

Зустріч почалася від боротьби, а покінчилася на приязній грі...

...а Джена, яка не пізнала Тікара, подумала, що її чоловік цілком збожеволів.

Гаріман, мандрівний амбасадор для Європейської Програми Відбудови (ЕРП). Він домагався переведення програми, щоб „рятувати теперішню генерацію від війни“. Він закинув республіканцям опозиції, доки якийсь визначний республіканець не виступить в обороні програми. Головну небезпеку передбачує Гаріман від підірвних сил, які почнуть нерозбірливу агітацію проти Америки, закидаючи їй брак неутральності. Він заявив, що ми виграємо боротьбу за мир в Європі, однак Америка мусить затримати свою лінію і не відступати від неї.

БРИТАНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ
ВІСТКИ В СПРАВІ
УРАНУ.

Лондон, 3 серпня. — Речник британського уряду вчора офі-

ЩО Є НА ПРОДАЖ
В СУРМІ!

РІЖНЕ

Канва, ярд \$1.50. Нитки Д. М.С. по 10 цт. моток.

Взірці, книжка 25 таблиць, \$ 3.00

Словар англ.-український, 50,000 слів 4.75

Коси (австрійські) 28, 30 і 32 цдл по 4.75

Бабка, молоток, перстень, — 5.95

Мід з гречаного або конопляного цвиту 5 фунтів 1.75

Газети зі старого краю 3 за 25 центів.

Українська машинка до писання 65.00

НОТИ ДО СІВУ І ГРАНИЯ

Альбом 201 українських народних пісень, 2.00

ЛІРА, збірник 384 пісень, 1 віршів 2.75

Запроць за Дунаєм (партизур) 2.50

Наталія Полтавка (партизур) 3.00

РЕКОРДИ ДО ГРАМОФОНА

Альбом 12 рекордів красні хори, або 13 рекордів без альбума 11.60

Альбом 12 рекордів танці Сінгура (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Альбом 12 рекордів танці Олексина (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Альбом 12 рекордів весіль Гуменика (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Альбом 12 рекордів весіль Жукотського (або 13 рекордів без альбума) 9.00

Замовлення враз з гринами пошліть на адресу:

SURMA

BOOK AND MUSIC CO.

11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

КУРКУЛЬСЬКА ВІЛІЯ
ЗБІРКА НОВЕЛЬ
ДОКІЯ ГУМЕННА

Зміст: 1. Пахощі польових квітів; 2. Сосна чекає чуда; 3. Барбос Пятій; 4. Куркульська вілія.

Ціна 15 центів.

Замовлення враз з належністю слати до:

“СВОБОДА”

P. O. BOX 348.

JERSEY CITY 3, N. J.

НЬО ЙОРК, Н. Й. — ПОВІДОМЛЕННЯ
ДЛЯ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ 204 У. Н. СОЮЗУ!

Повідомляється, що на зборах відділу 204 У. Н. Союзу, які відбулися в суботу, 30-го липня 1949 року, дотеперішній довголітній секретар відділу, Микола Близнак, з причини недуги зрезигнував з уряду секретаря, а секретарем вибрано Василя Гасія, якого адреса є: Wasyli Hasyi, 527-9 E. 12th St., New York, N. Y. Новий секретар буде збирати членські вклади кожної суботи вечором, як це було досі, в салі укр. прав. церкви, під ч. 334 1st 14. вул. в Нью Йорку.

У всіх відділових справах просяться члени звертатись тепер на адресу нововибраного секретаря, а зокрема визнається всіх членів, що не мають заплачених вкладок, вирішати залежності негайно, бо інакше будуть подані до суспензи.

Заряд відділу 204 У. Н. Союзу.

ційно заперечив повідомлення з Брюсселя, молва, Британія намагається дістати одну третину експорту уранової руди з Вельгійського Конго. До цієї експорт іде виключно до Злучених Держав.

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбулися в суботу, 6-го серпня, в годінні 7:30 вечір на салі St. Boniface, 435 Main St. Просимо всіх на збори. — І. Бурний, секр.

ПОДІКА

Висловлюю сердечну подяку о. Прот. П. Вільму (Mintersville) за те, що допоміг мені з родиною дістатися до ЗДА, і о. А. Кушину (Hempstead), що зопікувався мною після прибуття до Америки, виявивши теплу гостинність і увагу до урештешення мого життя на Новій Землі.

Проф. П. Ковалів.

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКУВАННЯ: Хористів 1 знайомих з табору в Байроїт (Німеччина) прошу відгукнутися на нижче подану адресу в цілі устаткування спільної стрічі в як найближчому часі.

Mr. PAUL HRABOWYCZ

396 Sandford St., New Brunswick, N. J.

ЛІТНІСЬКА—БАКАЦІЯ

ХТО ХОЧЕ

перевести спокійні вакації на свіжому повітрі і в тихому місці на фармі, завідайте до нас. Харчі даємо свої.

Mrs. PAULINE THATCHER

R. F. D. No. 1, Stillwater, N. Y.

Telephone: Saratoga 481M3

ШУКАЮТЬ ЗАЙНЯТІ

Кваліфікований ДЯКОВИЧЕЛЬ з довголітньою практикою, добрим голосом та добрим дрігент хор, може теж учити укр. мову — шукає праці тільки при укр. гр.-катол. парафіях. Молодий, самітний. Ласкаві зголошення до „Свободи“ для „дяковичеля“.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)

N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Острій довгочасний недуги чоловіків і жінок, Шпінрі. X-Ray. Роздута жила лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для подружжя дозволів. — Офісний годині: В будні 10—6:45; в суботу 10—1; замкнуто в неділі.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребми по \$150

ціна так низька як —

ПОСЛУГА НАКРАПЦА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer.

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

801 SPRINGFIELD AVENUE

NEWARK, N. J.

and IRVINGTON, N. J.

Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в БРОНКС, БРОУКЛІН, НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPELL

707 PROSPECT AVENUE

(Cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel. MEtro 5-6577